

¹³ За гръцките владици въ България вж. пжтешествията на Каница, Лежана, Григоровича и др.; също тъй съчиненията на Априлова, Даскалова, Раковски и др. българи; не по-малко богатъ материалъ има и въ по-новитѣ български периодични издания. За дейността на гръцкото духовенство въ Босна вж. *Evans, Trough Bosnia and Herzegovina*, London 1876, стр. 264.

¹⁴ Споменитѣ на единъ старъ търновчанинъ въ в. „Гайда“ I, 1863 г. № 8, стр. 61.

¹⁵ Въ 1860 г. единъ гркъ лѣкаръ въ Пиротъ обвинилъ тамошния епископъ въ това, че той билъ обезчестилъ едно 14-годишно момиче отъ тамошното училище. Охридскиятъ епископъ въ 1864 г. насила държалъ моми въ разни тайни мѣста „за изповѣдь“; съ сълзи излизали отъ тамъ беднитѣ момичета. В. „Гайда“, 1864 г., стр. 167. Митрополитъ Софроний Призренски (XVIII в.) обикновено ходѣлъ по къщитѣ да търси моми, които се криели отъ него като отъ турчинъ (Разказъ на руския консулъ Ястребовъ въ „Гласник“ 40, 195). Ср. Kanitz, Donau-Bulgarien, I, 129.

¹⁶ Григоровичъ, Пут. 96, 130, 144.

¹⁷ „Гайда“ 1864, 11 септ. (II г. № 8, стр. 60).

¹⁸ Раковски, Горски пжтникъ 165. Захариевъ 61.

¹⁹ Този случай, изопаченъ по разни начини, кара историка да бжде по-предпазливъ. Отъ седемтѣ съобщения, които имахъ на разположение, придържахъ се само въ споменитѣ на стария търновчанинъ (виж. заб. 14), чийто текстъ почива на разказа на самия протосингелъ, Ср. също Григоровичовитѣ Путеш. 172—176.

²⁰ Съ това често се смѣсва друго едно, пакъ търновско събитие. Емануилъ Васкидисъ (Васкидовичъ) отъ Мелникъ, природенъ гркъ (умрѣлъ въ 1875 г.), по-късно учитель въ Свищовъ и самъ съставителъ на български учебници, билъ секретаръ (γραμματικὸς) на Илариона. Веднажъ (1820—1830) той узналъ отъ шейха на бившия манастиръ Св. 40 мъченици, какво тамъ имало старобългарски пергаментови ржкописи. Той купилъ такъвъ единъ сборникъ отъ турцитѣ и се спазарилъ за покупката на останалитѣ. За нещастие, показалъ откритието си на митрополита, който веднага побързалъ да съобщи на турцитѣ за светотатството на шейха. Отъ това време забранили на християни да влизатъ въ тази джамия. Съобщението на Даскалова (вж. стр. 101), какво ужъ Иларионъ билъ купилъ отъ шейха всички ржкописи и ги изгорилъ, е приказка. Поне стариятъ Васкидисъ не казалъ за такова нѣщо нито на Григоровича, нито на нашитѣ познати, които сж говорили съ него за това.